

A Nyáradkarácsoni Általános Iskolában

Nem újdonság a telefonhasználat korlátozása

Fotó: Nagy Tibor

A Nyáradkarácsoni 1-es Számú Általános Iskolába nemrég érkezett a község tanintézményeinek felszerelésére hivatott újabb teherautónyi szállítmány vadonatúj iskolai bútorzattal. A községközponti iskola igazgatójával, Mátyus Andreával az új tanügyi törvény alkalmazásáról, az iskolai projektekről, a diákok teljesítményéről beszélgettünk.

Szer Pálosy Piroska

A községi beruházásokra irányuló sikeres pályázatok között nem elhanyagolandó a diákok oktatására, sokoldalú képzésére fordított figyelem. Nyáradkarácson község Polgármesteri Hivatala 1,2 millió lej értékű pályázata révén okostáblákkal, digitális eszközökkel és új bútorzattal szerelte fel a község tanintézményeit. A községközponti általános iskolában a korszerű berendezésekkel ellátott osztálytermek mellett könyvtár, díszterem, jól felszerelt kémiai és informatikai laboratórium van

(Folytatás a 2. oldalon)

Ne feledje
idejében megújítani
előfizetését!
Ha előfizet, biztosan
kézhez kapja,
féláron, mint ha
megvásárolná!

A helyszínt már beborították tört kővel

A területet már beborították tört kővel, és előreláthatólag az év végéig elkészül az a több mint háromszáz férőhelyes parkoló, amit a Maros Megyei Sürgősségi Kórház szomszédságában alakít ki a Maros megyei önkormányzat, hogy némileg enyhüljön a környéken uralkodó parkolóhiány.

2.

„Minden képnek kell legyen üzenete”

Minden képnek kell legyen üzenete, hordoznia kell egy bizonyos tartalmat, gondolatot, és olyannak kell lennie, hogy esztétikailag megfeleljen. Ugyanakkor a nézőben fel kell keltsen az érdeklődést az iránt a téma iránt, amit ábrázol.

3.

Havadtőn és Szovátán is köszöntötték az időseket

A Pro Havadtő Egyesület bő egy évtized óta október első hétvégéjén felköltözteti a falu időseit, rájuk szán egy napot, köszönetet mond Istennek a szülőkért, nagyszülőkért, akik felneveltek, jóra tanították a következő nemzedéket, és tisztességben megöregedhetnek.

7.

Szolgáltatásaink:

- ▶ kontaktlencse-felírás és rendelés
- ▶ ingyenes szemüvegfelírás komputeres szemvizsgálattal
- ▶ mindenik szaküzletünk orvosi szakrendelővel van felszerelve, ahol teljes szemvizsgálatot végzünk, a pácienseinket küldőpapír nélkül fogadjuk
- ▶ a gyerekvizsgálatokat speciális fotorefraktométerrel végezzük (kellemetlen pupilatágítás nélkül, távolsági fotózással)
- ▶ kötelező éves szemvizsgálatok cégek részére
- ▶ korszerű számítógép-vezérlésű japán NIDEK gépekkel bármilyen keret típusba bedolgozunk plasztik- és üveglencsét egyaránt (gyors, olcsó és precíz munkával)
- ▶ szemüvegjavításokat végzünk (keretek forrasztása)
- ▶ új amerikai készülék látásjavításra, kancsalságra
- ▶ terápiák betegség és sérülés utáni rehabilitációra, memória-, reflexek, mozgás- és tanulászavarok javítására

Marosvásárhely:

- ▲ Posta utca 3. sz. Tel: 0265/212-304, 0365/410-555
- ▲ 1918. Dec. 1. sugárút 49. sz. Tel: 0265/263-351, 0365/410-557
- ▲ 1918. Dec. 1. sugárút 182-184. sz. (Fortuna). Tel: 0265/265-205
- ▲ Rózsák tere 53. sz. Tel: 0265/250-120, 0365/410-559
- ▲ Dózsa György utca 64-68. sz. (a Kaufland udvara). Tel: 0265/212-212
- ▲ Köztársaság tér 5. sz. Tel: 0365/430-939

Szászrégen:

- ▲ Iskola utca 11. sz. Tel: 0265/512-042, 0365/410-558

Szováta:

- ▲ Fő út 196. sz. Tel: 0265/577-282, 0742-100-323

KÉSZ RÖHEJ

ALUKNÉZET

Horváth Szekeres István karikatúrája

OKTÓBER

12

SZOMBAT

Ma MIKSA és EDVIN
holnap EDE és KÁLMÁN napja

Az év 286. napja,
hátravan 80 nap

IDŐJÁRÁS

Felhős

Hőmérséklet:
max.: ... 17 °C
min.: ... 6 °C

naptár

Isten éltesse!

EDE: az Edvárd, Eduárd nevek német rövidülése, jelentése: birtok, vagyonörzés, védelem
KÁLMÁN: török eredetű régi magyar személynév. Jelentése: maradék, életben maradt.

VALUTAÁRFOLYAM
BNR: 2024. október 11.

1 €	4,9763 lej
1 \$	4,5377 lej
100 Ft	1,2462 lej
1g arany	381,7979 lej

Készül a marosvásárhelyi sürgősségi kórház mögötti parkoló

A helyszínt már beborították tört kővel

A területet már beborították tört kővel, és előreláthatólag az év végéig elkészül az a több mint háromszáz férőhelyes parkoló, amit a Maros Megyei Sürgősségi Kórház szomszédságában alakít ki a Maros megyei önkormányzat, hogy némileg enyhüljön a környéken uralkodó parkolóhelyhiány.

Menyhárt Borbála

Évek óta teljes káosz uralkodik a Maros Megyei Sürgősségi Kórház környékén, szinte lehetetlen parkolóhelyet találni, hosszú ideig keringenek gépkocsikkal az egészségügyi intézményben dolgozók, valamint a vizsgálatra érkező páciensek, amíg valahol sikerül leparkolniuk a járművéket. A meglévő parkoló szinte állandóan zsúfolásig tele van, így – főként a délelőtti órák-

ban – egymást érik a járművek az orvosi és gyógyszerészeti egyetem, valamint a város maroszentgyörgyi kijárata felé vezető út mindkét oldalán, ki ahol éri, ott parkol.

A Maros megyei önkormányzat több mint egy hónapja fogott neki a kórház szomszédságába tervezett parkoló kialakításának, arra voltunk kíváncsiak, hogy hogyan haladnak a munkálatokkal.

Lukács Katalin, a Maros Megyei Tanács sajtószóvivője érdeklődésünkre elmondta: a megyei önkormányzat augusztus 27-én adta át a munkatelepet a kivitelező cégnek, amely augusztus 30-tól kezdett el dolgozni a terepen. Az Astor Com céggel kötötték a szerződést a parkoló kialakítására, a szerződés összértéke egymillió lej.

A parkoló a sürgősségi kórház mögött, valamint az égési sérültek számára épülő új kórház mögötti területen

lesz kialakítva. A 6500 négyzetméteres felületen 338 parkolóhely kap majd helyet. A területet közművesítik, tört kővel burkolják, és napelemes közvilágítással látják el. A parkoló bejárata a Molter Károly utca felől lesz. A terület jogi helyzetének tisztázása egy nagyon hosszú folyamat volt, ezért, miután a hosszas jogi procedúra véget ért, a megyei tanács a leggyorsabban kivitelezhető megoldást választotta, egy ideiglenes parkoló kialakítását, hogy mielőbb megoldást találjanak a kórház környékén évek óta fennálló parkolóhelyhiányra. Ezt az ideiglenes parkolót a Maros Megyei Tanács a későbbiekben fejleszteni fogja, és amennyiben szükséges, bővíteni is, de egy nagyobb beruházás több időt igényel, ezért döntött a megyei önkormányzat első lépésként egy ideiglenes parkoló kialakításáról – közölte a sajtószóvivő.

ELŐFIZETÉS A SZERKESZTŐSÉGBEN IS!

Elfogadunk előfizetést lapunkra a következő hónapra a Népújság szerkesztőségében: Marosvásárhely, Dózsa György utca 9. szám, 2. emelet, 72-es iroda, naponta 9–14 óra között, szombat – vasárnap zárva. Tel. 0265/268-854.

A Teleki Téka rendezvényei a Székelyföld Napok alkalmából

Október 15-től *A székely rovásírás emlékei a Teleki Tékában* című kamarakiállításra várják az érdeklődőket a könyvtár nagyszobájában. 1598-ban készült el Telegdi János *Rudimenta priscae Hunnorum linguae... (A hunok régi nyelvének elemei...)* című munkája, amely a használatból kiszoruló, feledésre ítélt székely írás (rovásírás) betűit és használatának módját az érdeklődés középpontjába állította. A mű hatásaként a 17-18. században a protestáns és katolikus körökben divattá vált ismerni ezt az írásmódot. A székely írásnak a Teleki-Bolyai Könyvtár gyűjteményében fennmaradt kéziratos és nyomtatott emlékeiből állították össze a minikiállítás, amely október végéig lesz megtekinthető. 16-án, szerdán 15-17 óra között a Teleki Téka árkádjai alatt sor kerül a hagyományos Őszi könyvturira, a Nyitott könyvespolc program keretében bevitt könyvek teljes választékából válogathatnak a könyvgyűjtő marosvásárhelyiek. A Nyitott könyvespolc projekt által a Teleki Téka több mint 10 éve járul hozzá a könyvek körforgásához; a könyvtár kapuja alatti könyvespolcra bárki bármikor beviteli megunt, de jó állapotban lévő könyveit, illetve elviheti onnan azokat a köteteket, amelyek hiányoznak otthoni könyvespolcáról.

Fotó: Nagy Tibor

Nem újdonság a telefonhasználat korlátozása

(Folytatás az 1. oldalról)

internetcsatlakozási lehetőséggel, ahol rendkívül jó körülmények között tanulhatnak a diákok, a szállítástukat pedig iskolabusz biztosítja.

A község oktatási intézményeibe 640 gyerek van beíratva. Az idei tanulmányi eredmények önmagukért beszélnek, 25 diák végezte el a nyolcadik osztályt, közülük 22 marosvásárhelyi középiskolákban folytatja tanulmányait, hárman szakiskolát választhattak. Jövő évben kisérettség vizsgára ugyancsak 25 nyolcadikos diák állhat a somosdi és a nyáradkarácsoni iskolából.

A korai iskolaelhagyást megelőző program keretében délutáni foglalkoztatásokat tartanak az V–VIII. osztályosok számára annak érdekében, hogy felzárkózzanak, vagy ismereteiket felfrissítsék matematikából, magyar, illetve román nyelvből és irodalomból. A program keretében kulturális eseményeken is részt vesznek, közös szórakozási lehetőséget biztosítanak a tanulóknak. Az iskola tornacsarnokában többféle sportot – köztük karate, vívás – is kipróbálhatnak a diákok, illetve versenytánc- és néptáncoktatás is zajlik.

– Miként fogadták a diákok és a szülők a telefonok használatának

minisztériumi tiltó rendeletét? – kérdeztük.

– Nyáradkarácson községben nem jelentett újdonságot az oktatási minisztérium rendelete. Évekkel ezelőtt hozott belső rendszabályunk alapján és a szülők beleegyezésével

bevezettük a telefonok kivonását, órák előtt zárható szekrényekbe helyezték a diákok a mobiltelefonjait, órák után pedig elvették, és az évek során ez teljesen elfogadottá vált. Nagy részük nem is hozta a telefonját az iskolába.

Idén az oktatási szerződés aláírása jelent egy kis gondot, mivel az hangsúlyozza a szülői felelősséget. De reméljük, türelemmel sikerül meggyőzni mindenkit a jogszabályok betartásának fontosságáról. Eddig is az intézménybe való beira-

táskor szerződést kellett aláírni, de most egyes szülők vonakodnak megtenni azt, hivatkozva mindenféle szociális médiában keringő félremagyarázó hírekre.

A törvény szerint a szülőnek kötelessége kiskorú gyermekét iskolába járattatni, valamint felvállalni bizonyos, ezzel járó kötelezettségeket. Amennyiben összegyűl 10 igazolatlan hiányzás egy hónapban – ami igencsak könnyen összegyűlhet –, elveszíti a tanuló az ösztöndíjat arra a hónapra, ugyanakkor magaviseleti jegy levonásával jár, ha 20 igazolatlan hiányzása van. Egy hiányzás egy tanórára értendő, tehát ha egy diáknak egy nap van hét órája, és aznap hiányzik, az hét igazolatlan órát jelent – fejtette ki az oktatási intézmény vezetője. Ha az igazolatlan hiányzások száma meghaladja az évi 75%-ot, és a szülővel való kommunikáció sem lehetséges, a diák a korai iskolaelhagyás veszélyzónájába kerül, ennek elkerülése érdekében az iskola vezetősége megteszi a szükséges, törvény által előírt lépéseket. Reméljük, az előbb említett eseteket sikerül megelőznünk változatos programjaink és foglalkozásaink segítségével – hangsúlyozta a tanintézmény vezetője.

Fotó: Nagy Tibor

NÉPÚJSÁG

ÖNÁLLÓ
MAROS MEGYEI NAPILAP
Kiadja az IMPRESS KFT.
FŐSZERKESZTŐ:
Karácsonyi Zsigmond
LAPSZERKESZTŐK:
Antalfi Imola
Benedek István

MUNKATÁRSÁK: Antalfi Imola, Bodolai Gyöngyi, Farczádi Attila, Menyhárt Borbála, Mezey Sarolta, Mózes Edith, Kaáli Nagy Botond, Nagy Miklós Kund, Nagy Székely Ildikó, Nagy Tibor (fotó), Szer Pálósy Piroška, Vajda György. **KORREKTÚRA:** Horváth Éva, Kiss Éva.
TÖRDELÉS: Makkai Melánia, Vajda Gyöngyi.
FŐKÖNYVELŐ: Nagy Melinda. **REKLÁM-LAPTERJESZTÉS:** Madaras Éva Adrienn. **APRÓHIRDETÉS:** Petres Emilia.
Tel.: munkanapokon 9–14 óra között 0265-268-854, délután: 0728-082-259, e-mail: reklam@e-nepujasag.ro.
SZERKESZTŐSÉG: 540015 Marosvásárhely, Dózsa György út 9. szám, II. emelet. Internet: www.e-nepujasag.ro E-mail: nepujasag@e-nepujasag.ro
Telefon: titkárság: 0265-266-780 és tel/fax: 0265-266-270. Nyomda: Palatino.
A szerkesztőség véleménye nem feltétlenül azonos a szerzők véleményével.
Előfizetés a postahivatalokban, postásoknál és a szerkesztőségben: 0728-082-259.
Hirdetési irodánk nyitvatartási rendje: hétfő, kedd, szerda, csütörtök: 9–15 óra, péntek: 9–14 óra, szombat, vasárnap: zárva.

642357800076

ISSN 1220-3475 (print);
ISSN 1584-3238 (online)

Művésza

SZERKESZTETTE:

KAÁLI NAGY BOTOND

1653. sz., 2024. október 12.

Rónay György

A Moneda falára

*Fognák, s halad. Gáncsolják, mégis áll.
Kelepcét vetnek, s kilép a hurokból.
Tanácsot ülnek a Szanhedrinek,
s kuszt dörren pár palástos kiskirály.*

*Mégis szól. Így hát bűnös, sőt relapsus,
s illik rá számos törvénybeli passzus.
De lánggá lobban s kiszáll kezeik
közül, míg vesztőhelyre cipelik.*

*Nosza csukának ajtót-ablakot,
s a falakra rendeltetik az őrség.
De másnap számárháton bekocog,
s övé lesz a hatalom és dicsőség.*

111 évvel ezelőtt, 1913. október 8-án született Budapesten Morócz György József néven a József Attila-díjas (1967) költő, író, műfordító, esszéíró, irodalomkritikus, irodalomtörténész, országgyűlési képviselő. Elhunyt 1978. április 8-án.

Biblia, Mezőmadaras, 2014

Mellékletünket Bálint Zsigmond fotóművész alkotásaival illusztráltuk.

„Minden képnek kell legyen üzenete”

Születésnap beszélgetés a 87 éves Bálint Zsigmond fotóművésszel

Székely Ferenc

„A kép a legcáfolhatatlanabb beszéd.”
Illyés Gyula

- **Tisztázzuk az elején: fénykép vagy fotó? A sajtóban, kiadványokban hol így, hogy úgy szerepel.**
- Mindkét kifejezés elterjedt a fotográfiát kedvelők és a szakmában tevékenykedők között. Én inkább a fénykép kifejezést használok, mert fény által létrehozott kép.
- **Mit szokott fényképezni a fényképész?**
- Moholy Nagy Lászlót idézném: „A fana-

tikus hév, amellyel ma mindenhol fotóznak, azt jelzi, hogy a jövő analfabétái azok lesznek, akik járatlanok a fényképezésben”. A ma embere mindent fényképez, ami nem tiltott.

– **És mi az, ami tiltott?**

– Engedély nélkül nem fényképezhetünk ipari létesítményeket, hadsereget, fegyvereket. A mindennapi embert saját otthonában, a portáján vagy bárhol fényképezni csak saját beleegyezésével etikus.

– **A képnek kell legyen üzenete?**

– Minden képnek kell legyen üzenete, hordoznia kell egy bizonyos tartalmat, gondolatot, és olyannak kell lennie, hogy esztétikailag megfeleljen. Ugyanakkor a nézőben fel kell keltsen az érdeklődést az iránt a téma iránt, amit ábrázol.

– **Vannak íratlan törvényei, aranszabályai a fényképezésnek, például nem szabad egy személyt csak térdtől felfelé, vagy embert fél füllel fényképezni...**

– Mivel a fotográfia művészeti ág, a vizuális művészethez tartozik, akárcsak a festészet és a grafika, így a fotográfiának is megvannak az esztétikai szabályai, íratlan törvényei. Szabadon lehet fényképezni bármit és bárhogy, de vannak íratlan esztétikai szabályok. Ha embert ábrázolok vagy arcot fényképezek, az első dolog: meg kell ismernem a személyt, el kell beszélgetnem vele, fel kell elevenítenem az érdeklődési körét. Majd ezt követően kezdődik a fényképezés, amikor az arc fellazult, a tekintet őszinte, a modell a belső énjét sugározza. A vidéki embert ajánlott saját környezetében fényképezni, ott, ahol otthonosan érzi magát.

– **Mi a véleményed a telefonos fotózásról?**

– A fotográfia eszköztára hihetetlenül nagy fejlődésnek indult. Nehéz követni, lépést tartani az egyre gyakrabban megjelenő újabb és újabb műszaki csodákkal. A tárcsás telefontól eljutottunk a kiváló minőségű

fényképeket készítő okostelefonig. Előnye a modern fényképezőgépekkel szemben, hogy a képet az internet segítségével a világ bármelyik szegletébe azonnal el lehet juttatni. A telefon beállítja a színtónust, képes a kép feldolgozására, meghatározza a kép kivágását stb. És még semmit sem szóltam a mesterséges intelligenciáról, amely kívánságra készít képeket.

– **A fotózásnak vannak szabályai?**

– Természetesen. Az emberábrázolásnál tisztelni kell a fényképezendő személyt; csak akkor fényképezzük, ha beleegyezett. Közterületen bárkit és bármit lehet fényképezni, csak abban az esetben nem, ha ezt tiltótábla jelzi. Rendezvényeken ajánlatos engedélyt kérni a fényképezésre; megkérdezhetik, kinek és miért fényképezel. Lehetőség, hogy csak előzetes regisztrációval szabad fényképezni. A fotográfusnak mindig alkalmazkodnia kell az adott körülményekhez, amivel el lehet kerülni az esetleges kiutasítást.

– **Ki a példaképed?**

– Példaképek mindig vannak, lesznek, és ez tisztelet az elődeink vagy akár kortársaink iránt. Nekem Korniss Péter szociofotográfus – aki velem egyidős – a példakémem. Pályafutása elején, a rendszerváltást megelőzően rendszeresen járt Székre. Fényképezte a széki kisiskolásokat, a széki táncot, a helyi népviseletet. A Széket bemutató albumai a magyar fotográfia gyöngyszemei. A marosvásárhelyi fotográfusok közül Marx József és Haragos Zoltán a példaképeim, akik kortársaim voltak, és gyakran jártunk együtt fényképezni.

– **Mi a jó kép titka?**

– Amikor meghívunk egy eseményre, vagy magam választom ki, hogy hová megyek, minden alkalommal fel kell készülnöm. Meg kell ismerni az esemény forgatókönyvét, elő

A falu öregei (Erdőcsinád, 2016)

kell készíteni a megfelelő felszerelést, a helyszínen pedig ki kell választani a legmegfelelőbb nézőpontot és pillanatot a fényképezéshez. Ez érvényes riportképeknél, sportfotóknál egyaránt.

– **Mi a helyzet a sértő képekkel?**

– Fényképezés közben megtörténik, hogy olyan felvétel készül, amikor a modell lehunyja a szemét vagy nincs megelégedve a képpel – ez hölgyeknél gyakoribb. Az ilyen képet törölni kell. A fotográfusnak arra kell törekednie, hogy modelljével megfelelő baráti kapcsolatot alakítson ki, így elkerülhető a sértő képek készítése és terjesztése.

(Folytatás az 5. oldalon)

Kiváncsiak (Kolozsvár, 1965)

Új korszak kezdődik a Csík zenekar életében

A Csík zenekar egyik alapítója, névadója, Csík János úgy döntött, hogy a rendszerszintű együtt muzsikálásban 2025-től nem vesz részt – közölte az együttes csütörtökön az MTI-vel.

„A hátralépésről szóló döntést Csík János maga hozta meg. Eddigi élete több mint felét a Csík zenekar határozta meg. Nagyon hálás a csapatnak, amelyet vezethetett, és amely őt is megtartotta. Most azonban számot vetett fizikai teljesítőképességével, és úgy látja, hogy azt az intenzív munkát, az évi több tízezer kilométernyi utazást, százas nagyságrendű fellépést már nem tudja vállalni, ami-

vel a kivételesen sikeres Csík zenekar élete örvendetesen együtt jár” – áll a közleményben.

Mint írták, Csík Jánosnak múlhatatlan érdemei vannak abban, hogy „csodálatos közös kulturális kincsünk, a népzene, múzeumok vitrinjei és porosodó lemezek helyett ma is elevenen lüktet koncertszínpadokon, táncházakban és még a Spotify-on is”. Hozzáadték: igazi barátként, szomorúan, de tudomásul vették a távozásról szóló döntést. „Biztosak vagyunk abban, hogy a Csík zenekar megmarad Csík zenekarnak: azt a hagyományt viszi tovább, amelyet megteremtett és képviselt.

Hónapok óta velünk próbál és játszik Gál Tibor barátunk, akiben megtaláltuk azt a friss erőt és dinamizmust, amely primássá és énekes-sé tehet valakit” – közölte a zenekar.

A kommuniké kitért arra, hogy Gál Tibor korábban a Felszállott a páva műsorában Az év legjobb férfihangja díjat kapta, később pedig a Sarjú Bandával lépett fel. „Fiatal kora ellenére olyan tapasztalt és virtuóz muzsikusként mutatja magát, akiben bízni tud a zenekar és Szabó Attila mellett szívesen fogadja el primásának is.”

Csík János azt mondta, irgalmatlanul nehéz volt ezt a döntést meghoznia, de be-

kellett látnia a realitásokat. „Nem én vagyok a Csík zenekar. Alapító vagyok, meg primás, de ami harminchat év alatt létrejött, felépült, az az egész csapatot jelenti. Szabó Attilának köszönhető, hogy a Csík zenekar neve ma már egybeforrott az igényes, valódi többletértéket hordozó zenei feldolgozásokkal. Egy percig sem volt kérdés számomra, hogy vigyük tovább a nevet is, és mindazt, ami ehhez a fantasztikus csapathoz kapcsolódik. Részbe voltunk egymás életének: sem a huszonegy évvel ezelőtti balesetet, sem a magánéleti viharokat nem tudtam volna úgy átvészelni, ha nincsenek mellettem. Hála van bennem, köszönet és drukkolás. Folytassátok, barátaim! Aztán úgyis zenélünk még együtt” – írta Csík János. A primás a következő hónapokban még a Csík zenekarral muzsikál, tőle hivatalosan az óévbúcsúztató, december 29-i koncerten köszönnek el. Az eseményen felköszöntik Csík Jánost 60. születésnapján.

A 2013-ban Kossuth-díjjal elismert Csík zenekar elsősorban azzal lett országosan ismert, hogy az autentikus népzene magyar könnyűzenei feldolgozásokkal vegyíti. Az együttes 1988-ban alakult Kecskeméten. A héttagú együttesben – Csík János (hegedű, ének) mellett Majorosi Marianna (ének), Barcza Zsolt (cimbalom), Bartók József (nagybőgő), Kunos Tamás (brácsa), Makó Péter (fúvósok) és Szabó Attila (hegedű) – Csík János és Kunos Tamás volt az alapítók között, utóbbi néhány év kihagyás után 2001 óta tagja ismét a zenekarnak, amelynek felállása 2008 óta volt változatlan.

A Csík zenekar 2005-ös albumán (*Senki nem ért semmit*) szerepeltek először a felvidéki, békési és erdélyi muzsikák mellett rockszámok (akkor a Kispál és a Borz néhány dala) feldolgozásai. A magyar népzenebe és a zenekar hangvételébe belesimuló verziók alapját azóta is Szabó Attila készíti, ezek a számok (elsősorban Kispálék *Csillag vagy fecskéje* és a Quimby *Most múlik pontosan*) komoly népszerűséget hoztak a Csík zenekar számára. *A dal a miénk* címmel 2019-ben megjelent lemezük a Locomotiv GT előtti tisztelgés. Legújabb albumuk *Sose lesz vége* címmel idén nyáron került a boltokba.

A Csík zenekar a Petőfi Zenei Díj – Életműgála felvételén a Médiaszolgáltatás-támogató és Vagyonkezelő Alap (MTVA) óbudai stúdiójában

Fotó: MTI/Kovács Tamás

Han Kang dél-koreai író kapja az irodalmi Nobel-díjat

Han Kang dél-koreai írónek ítélte oda idén az irodalmi Nobel-díjat a Svéd Akadémia, amely csütörtökön Stockholmban jelentette be döntését.

Han Kang dél-koreai szerző különböző nyelvekre lefordított művei a Svéd Akadémián, amelynek irodalmi Nobel-díjakat odaítélő bizottsága 2024. október 10-én bejelentette, hogy az író kapja az idei díjat. Az indoklás szerint a szerző „intenzív költői prózájért” részesül az elismerésben, amely „szembesít a történelmi traumákkal és rávilágít az emberi élet törékenységére”. Az 1970-ben született Han az első dél-koreai író, aki elnyerte az irodalmi Nobel-díjat.

A díjat a szerzőnek „intenzív költői prózájért” ítélték oda, amely „szembesít a történelmi traumákkal és rávilágít az emberi élet törékenységére” – hangsúlyozta a szerzőt bemutatva a Svéd Akadémia titkára. Mats Malm elmondta, hogy a díj bejelentése előtt sikerült beszélnie Han Kanggal, aki „egy átlagos nap végén éppen a fiával vacsorázott” a telefonhíváskor. Az író azt mondta, hogy nagyon meglepte a hír, és nem számított rá, hogy elnyerheti a díjat.

Han Kang az első dél-koreai író és egyben az első ázsiai nő is, aki megkapja az irodalmi Nobel-díjat. „Han Kang írásaiban történelmi traumákkal és láthatatlan szabályrendszerekkel száll szembe, és minden egyes művében az emberi élet törékenységét tárja fel. Egyedülállóan tudatában van a test és a lélek, az élők és a holtak közötti összefüggéseknek, költői és kísérletező stílusában a kortárs próza megújítójává vált” – méltatta Anders Olsson, a díjat odaítélő Svéd Akadémia Nobel-bizottságának elnöke.

Anna-Karin Palm, az irodalmi Nobel-bizottság tagja szerint Han „intenzív, lírai prózát ír, amely egyszerre gyengéd és brutális, valamint néha kissé szürrealista”.

Az akadémia által ismertett életrajza szerint irodalmi háttérrel rendelkezik, édesapja is ismert regényíró. 1970-ben született Dél-Koreában, 1980-ig Kvangdzsuban élt, ahonnan a felkelés előtt költöztek el Szöulba a családjával, de a szülővárosában történelemgyermek-kora óta foglalkoztatták. A Jonsze Egyetemen tanult koreai irodalmat, 23 évesen, 1993-ban debütált költőként, két évvel később pedig első prózai alkotása is megjelent.

A nemzetközi áttörést *Nővényevő* című – magyarul is kiadott – könyve hozta meg számára, amely az első angol nyelven is megjelent regénye volt, és 2016-ban elnyerte a Nemzetközi Man Booker-díjat. A háromrészes könyvben, amelyből 2009-ben Dél-Koreában film is készült, a főhős úgy dönt, hogy nem hajlandó betartani az étkezési normákat, és nem eszik többé húst, ami életére nézve súlyos következményekkel jár.

Kang az irodalom mellett más művészeti ágak iránt is érdeklődik. *Quietly Sung Songs* (Halkan énekelt dalok) című, 2007-es esszé-kötetét egy CD-je követte tíz dallal, amelyeket ő komponált, írt és adott elő.

A *Your Cold Hand* (Hideg kezed) című, 2002-ben megjelent regénye egy szobrász és modellje története. „Egy eltűnt szobrász hátrahagyott kéziratát dolgozza fel, aki megszállottan készít gipszlenyomatokat a női testekről. Az emberi anatómia, valamint a személyiség és a tapasztalat közötti játék foglalkoztatja: a szobrász munkájában konfliktus alakul ki aközött, amit a test elárul és amit elrejt” – fogalmazott a Svéd Akadémia hivatalos életrajzában.

Nemes teremtmények című – magyarul szintén megjelent – regénye, amely kvangdzsui demokráciapárti tüntetők meggyilkolását idézte fel, 2018-ban a Nemzetközi Booker-díj döntőjébe jutott. Anders Olsson a könyvet

a „tanúirodalom” alkotásának nevezte, amely azonban stílusában elüt a műfajjal kapcsolatos elvárásainktól.

Az 53 éves író 11 millió svéd koronát

(388 millió forintnyi összeget) kap a díjjal, amelyet hagyományosan december 10-én, az elismerést alapító Alfred Nobel halálának évfordulóján adnak át.

Han Kang dél-koreai szerző különböző nyelvekre lefordított művei a Svéd Akadémián, amelynek irodalmi Nobel-díjakat odaítélő bizottsága 2024. október 10-én bejelentette, hogy az író kapja az idei díjat. Az indoklás szerint a szerző „intenzív költői prózájért” részesül az elismerésben, amely „szembesít a történelmi traumákkal; és rávilágít az emberi élet törékenységére”. Az 1970-ben született Han az első dél-koreai író, aki elnyerte az irodalmi Nobel-díjat.

MTI/EPA/TT Hírügynökség/Jessica Gow

„Minden képnek kell legyen üzenete”

(Folytatás a 3. oldalról)

Napjainkban egyre többen fényképeznek; elég egy jó minőségű telefon vagy fényképezőgép, és lehet kattogtatni. A kép minőségét az adja, hogy mennyire felkészült a fotográfus. Ha úgy kezdi, hogy gondolkodás nélkül minden irányba kattint egyet-egyed, előfordulhat, hogy a képen lévő személyt zavarja a kép. Ilyenkor ajánlatos azt törölni. Pl. portré esetén a képnek vissza kell adnia a személy énjét, a tekintetnek, az arcnak, a szájmozdulatnak tükröznie kell az illető egyéniségét. Ha ez nem sikerül, a kép nem jó, törölni kell.

– Kik az erdélyi fotográfia legnagyobb képviselői?

– A fényképezés rohamos fejlődéséhez az erdélyi fotográfusok is hozzájárultak. Az 1840-es években Marosvásárhelyen, Aradon, Kolozsváron és Nagyenyeden név szerint ismert fotográfusok működtek. Veress Ferenc (1832–1916) Kolozsváron 1853-ban elsőként nyitott fotóműtermet. A porcelánra készített fényképeit az 1855-ös párizsi iparművészeti kiállításon mutatta be. Nevéhez fűződik az első magyar nyelvű fotográfiai folyóirat megjelenése, amit 1882-ben adott ki Kolozsváron *Fényképezési Lapok* címmel. 1884-ben másolókeretben elfogadható levonatokat készített színes diapozitívekről, amelyeket elnevezett heliokrómiának.

Orbán Balázs (1829–1890) kóberes székkel utazta be Erdélyt, és fényképezte a tájat, embereket, viseletet. Hat kötetben jelentette meg Budapesten *A Székelyföld leírását*. Egy másik erdélyi fotográfus Szathmári Papp Károly (1812–1887), aki a Krim félszi-

Bálint Zsigmond

Fotó: Tordai Ede

rök, fotóklubok Erdély városaiban: Csíkszeredában, Sepsiszentgyörgyön, Székelyudvarhelyen, Nagyváradon stb. A Marosvásárhelyi Fotóklub egyre ismertebbé válik az országban. Minden második esztendőben nagy sikerű, népszerű országos kiállítást szervezett. Neki köszönhető, hogy városunk fotográfusai ismertté váltak a nagyvilágban. Volt időszak, amikor havonta 3–4 kollekciót küldtünk külföldre; katalógusok százaiban jelentek meg képek, alkotóinkat díjazták.

A család kenyere (Gyimesközéplek, 2013)

geten fényképezett az orosz–török háború mindkét oldalán (!). Kolozsváron, majd Bukarestben is műtermet nyitott. A román fejedelem udvari festője volt. Életéről és munkásságáról Árvay Árpád *Elsodort falevél* című könyvében olvashatunk. Születésének 200. évfordulóján Kolozsváron, a Bánffy-palotában életmű-kiállítást szerveztek munkáiból. Halász Gyula (1899–1984) Párizsban tevékenykedett, bekapcsolódott a művészeti életbe; sokat fényképezte barátját, Pablo Picassót. Meg kell említenem még a székelyudvarhelyi Kovács-műtermet, amely 1876-tól, eredeti felszereléssel, négy nemzetközön át működött, egészen napjainkig.

– Kik voltak Marosvásárhely leghíresebb fotóművészei?

– A 19. század elejéről: Csonka Géza, Szabó Iván és a Joánovits testvérek. Kortársaim voltak: Marx József, Haragos Zoltán és Horváth Imre.

– Mit tudunk Marx Józsefről?

– Marosvásárhelyen született 1914-ben, s itt halt meg 1992-ben. Az erdélyi fotográfia kiemelkedő egyénisége. A második világháborút követően egybegyűjtötte a marosvásárhelyi fotográfusok közösségét; 1953-at írunk. Ő volt a helyi kereskedelmi vállalat osztályvezetője, aki szabadidejében szenvedélyesen fényképezett. 1958-ban, amikor megalakult a *Művészet* (később *Új Élet*) című művelődési folyóirat, Sütő András felkérésére elvállalta a fotóriporter munkakört. Bejárta az ország jelentős településeit, találkozott és elbeszélgetett fotográfusokkal, biztatta, lelkesítette őket alkotócsoporthoz való csatlakozásukra. Jóska bácsinak köszönhető a gyorsan megalakuló fotóklub-

– Mikor alakult meg a Marx József Fotóklub?

– Most újra vissza kell mennünk az időben. A két világháború között Marosvásárhelyen működött egy lelkes, fényképezést kedvelő közösség, amelynek vezetője egy Szilágyi nevű orvos volt. Sajnos keveset tudunk az akkori tevékenységről, de reménykedünk, hogy a művészettörténészek feltárják majd ezt az időszakot is. A háborút követően, amikor az élet kezdett a normalitásba térni, a Szakszervezetek Házában különböző szakkörök alakultak meg. Így jött létre a fotográfusok köre Marx József kezdeményezésére. Tagjai voltak: Vasvári József, Ajtay Viktor, Haragos Zoltán, Kákonyi József, Posoni Gábor, Salati Ferenc és mások. Én mint középiskolás diák vettem részt. A hetvenes évek derekán már úgy szerepelt, mint a Marosvásárhelyi Fotóklub. Az 1989-es változást követően viharos időszak következik a klub életében: székhely nélkül maradtunk, találkozásainkat részben az Oázis Alapítványnál tartottuk. Ebben az időben a marosvásárhelyi vár romokban volt, kihasználtuk ezt a lehetőséget, és beköltöztünk négy helyiségbe, amelyre utólag kaptunk engedélyt a polgármesteri hivataltól. A galéria felavatására 1996 szeptemberében került sor Fodor Imre polgármester jelenlétében. A szerény körülmények dacára havonta rendeztünk kiállításokat hazai és külföldi kiállítók munkáiból. Emlékezve Marx József közéleti tevékenységére, 2013-ban, a klub fennállásának 60. évfordulója alkalmából, a közgyűlés elhatározta, hogy felveszi a Marx József nevet, azóta Marx József Fotóklub néven tevékenykedünk.

– Mi lett a sok képpel, amelyek a régi székházban heverték?

– Az 1989–90-es események nagy változásokat hoztak a fotóklub tevékenységében. Fel kellett adnunk az évtizedeken át használt székházunkat; értesítés nélkül a folyosón találtunk mindent. Mentettük, amit lehetett... Így gyűlt össze az a közel 800 darab 30x40 cm-es fénykép, amelyek nagy része már szerepelt kiállításokon. Mit tehetünk? Hazahoztam, betűrendi sorba rendeztem, elláttam leltári számmal, és átadtam a Maros Megyei Múzeumnak megőrzés végett.

– Te milyen témakörben kezdted?

– Az ipari középiskolában emlékképekkel kezdődött; én az akkor alakult városi fotóklub találkozóra jártam. A nyári vakációk idején az alsó-nyárádmenti falvakban megszerettem a falvak dolgozó embereit, azok szokásait, mindennapjait. Így hát természetesen voltak a képeimen megjelenő tájak, emberek, a vidéki környezet. A tudatos fényképezés, a mit, miért és hogyan a későbbiekben alakult ki.

– Mikor lettél a fotóklub elnöke?

– Marx József, a Fotóklub alapítója 1953-tól haláláig, 1992-ig szenvedéllyel irányította a tevékenységet. Én a fotóklub titkári beosztásában segítettem Jóska bácsit munkájában. A tevékenységet folytatni kellett, így, a tagság felkérésére, elvállaltam a fotóklub irányítását és 1992–2002 között én voltam az elnök. Majd Tamás András (2002–2004), Ince István (2004–2011) következett, jelenleg, 2011 óta Both Gyula az elnök.

– Milyen volt a kapcsolatod a magyarországi fotóművészekkel?

– A MAFOSZ (Magyar Fotóművészeti Alkotócsoporthoz Országos Szövetsége) 2002-es közgyűlésén a szövetség alelnökének választottak. Ezt a funkciót 2014-ig három ciklusban töltöttem be. Az alkotócsoporthoz száma meghaladta a százat. Így lehetőségem adódott megismerni a magyar fotográfia keresztmetszetét, kapcsolatokat tudtam kialakítani közösségekkel. A székhely Budapesten a Budai Vigadóban (Hagyományok Háza) volt, elnöke Győri Lajos volt. A sokoldalú tevékenység azt jelentette, hogy az évi, negyedévi programokban állandóan szerepeltek kiállítások, pályázatok, és évente a fotóművészeti nyári egyetem. A marosvásárhelyi fotóklub tagjai részesei voltak ezen rendezvényeknek. 2007-ben megtisztelő volt számunkra, hogy a marosvásárhelyi fotóklub Szovátán és környékén szervezte meg a fotóművészeti nyári egyetemet. A magyarországi alkotócsoporthoz 98 fotográfus képviselte.

– Volt pozitív hozadéka ennek a kapcsolatépítésnek?

– Kialakultak a fotóklubok közötti kapcsolatok, kölcsönös kiállításokat szerveztünk. Bemutakoztunk Szolnokon, Kecskeméten. Szegeden a kiállításunkat megtekintette Göncz Árpád, és levélben gratulált. Meghívtak Budapesten a Román Kulturális Központba, ahol bemutattam a vásárhelyi szerzők munkáit. Nálunk, a Várgalériában bemutakoztak a magyarországi klubok és egyéni alkotók. Itt kell megemlítenem azt a szándéknyilatkozatot, amelyben megfogalmaztuk, hogy az anyaország határain túli magyar fotográfusok tömörüljenek egy szervezetbe. A gondolat valóra vált, és 2002-ben megalakult a Magyar Fotóművészek Világszövetsége, amelynek alapító tagja vagyok.

– Beszéljünk bővebben a Te pályádról. Mikor volt az első kiállításod?

– A kolozsvári öt esztendő után, itthon, Marosvásárhelyen újra bekapcsolódtam a fotóklub tevékenységébe. 1965-ben a marosvásárhelyi országos kiállításra négy képet fogadtak el. Később rendszeresen részt vettem a hazai és külföldi csoportos kiállításokon is. A képanyagom esztendőről esztendőre gyarapodott, és bátorságot éreztem, hogy egyéni kiállításra is bemutatkozzam. Erre 1974-ben került sor a marosvásárhelyi Apolló kiállítóteremben. A bemutatót Marx József, a klub elnöke tartotta.

– Hol állítottál ki később?

– Fényképeim bejárták a nagyvilágot. Nehéz lenne felsorolni a kiállítási helyszíneket, a katalógusok jegyzékét. Megemlítek néhányat: 1971, San Antonio (USA): *Bérbház, Esőben*; 1973, Calgary (Kanada): *Havasí táj III, A mókás*; 1977, Adelaide (Ausztrália): *Havasí táj III, Viszontlátás*; 1978, Durban (Dél-Afrika): *Lépcsők*; 1980, Sao Paulo (Brazília): *Havasí táj III, A tél örömei*; 1983, Reus (Spanyolország): *Hegyre fel*; 1985, Hongkong: *Változatok egy témára*; 1990, Szingapúr: *Motocross I*; Tokió (Japán): *A tél örömei*. Napjainkig több mint 250 hazai és közel 300 nemzetközi kiállításon vettem részt.

– Anyagiilag mit jelent részt venni egy ilyen kiállításon? Hogy jutnak el a munkák pl. Dél-Amerikába? Mibe kerül neked, és mit fizetnek, ha kiaggatják a képed egy kiállításon, vagy bekerül a katalógusba?

– Két kiváló fotográfusunk, Marx József és Haragos Zoltán fényképeit a Román Fotóművészek Egyesülete (Bukarestben volt a székhelye) küldte nemzetközi kiállításokra. Ismertté váltak, és ezt követően már itthonról, Vásárhelyről küldtük a képeket. A postai költséget nekünk kellett állnunk, de tudtunk örvendeni egymás sikereinek, ha a képeket elfogadták, és falra kerültek. A kiállítások szervezését, rendezését, a katalógusok nyomtatását, a képek visszaküldési költségeit a szervezők fedezik.

– A múlt század '70-es éveiben hamar ismertté váltak az általad készített néprajzi fotók, a neves néprajzkutatóval, dr. Barabás Lászlóval kialakult kapcsolatodra a hozadéka miatt. Hogyan emlékszel erre?

– Az volt az elképzelés, hogy jó lenne megjelentetni egy összefoglaló kiadványt a Sóvidékről, amely a néprajz minden területét feldolgozza. Így indult el – Barabás László és Tófalvi Zoltán kezdeményezésére – a különböző néprajzi területeket feldolgozó személyek munkája. Laci a szokásokat, Zoltán a népi kerámiát, Haáz Sándor a viseletet, Biró Gábor a vidéki építészetet dolgozta fel. Már ekkor szívesen fényképeztem a vidéki emberek mindennapjait – így engem kértek fel a kötetekben megjelenő képek elkészítésére. Jártuk a vidéket gyalog, autóbusszal, minden második vasárnap Daciával. Akkor még Siklód a néprajzosok aranybányája volt, de ide csak úgy tudtunk eljutni, ha Sóváradról, Szovátáról vagy Parajdról gyalog mentünk át a hegyen, és gyalog is kellett visszajönni. Közben Lacinak is megjött az autója, páratlan rendszámot igényelt, az enyém páros volt, így minden vasárnapot ki tudtunk használni.

(Folytatás a 6. oldalon)

Társalgás (Homoródszentmárton, 1998)

Kiállítás Galimberty Sándor és Dénes Valéria képeiből

A Galimberty címmel Galimberty Sándor és felesége, Dénes Valéria műveiből nyílik kiállítás a Magyar Nemzeti Galériában. Az október 10-étől látogatható tárlat hiánypótló.

A Magyar Nemzeti Galéria az utóbbi időben egyre inkább ismert magyar művészek munkásságának feldolgozására vállalkozik, másrészt jól ismert művészek életművét tárja a nézők elé a korábbiaktól eltérő megvilágításban. Ez a kiállítás ezen a rendezési elven is túlmegy, mert mindezen túl számtalan meglepetést tartogat – hangsúlyozta *Petrányi Zsolt*, a Szépművészeti Múzeum – Magyar Nemzeti Galéria tudományos főigazgató-helyettese a tárlatot bemutató keddi sajtótájékoztatón.

Barki Gergely művészettörténész, a tárlat kurátora kiemelte: hiánypótló a kiállítás, hiszen Budapesten először mutatkoznak be a művészpár képei. A kiállítás Luigi Galimberty, a festő édesapja, Lanov Mária, a művész első felesége, és főként Galimberty Sándor és második felesége, Dénes Valéria képeire fókuszál – emelte ki a kurátor, aki azt is hozzátette, hogy a kutatásoknak köszönhetően nagyon sok olyan mű került elő, amelyekről korábban nem tudtak, ezzel jócskán bővült a kettős életmű.

A Galimberty házaspár a 20. századi modern magyar festészet meghatározó szereplője volt, ígéretes pályájukat tragikus haláluk a nemzetközi siker kapujában törte derékba. Galimberty Sándor és Dénes Valéria életműve szétszóródott, elkallódott. Bár Galimbertynek szülővárosában, Kaposváron 2002-ben már rendeztek egy kisebb életmű-kiállítást, az azóta eltelt két évtizedben jelentősen bővült az ismert képállomány, és a legfrissebb kutatások alapján írták át a különösen összeforrt életmű történetét és szerepét.

A műkereskedelemben az elmúlt csaknem negyedszázadban felbukkant, korábban ismer-

etlen festmények mellett a tárlat előkészítése során előkerült egy előzőleg csak a címe alapján számoltartott, korai Galimberty-csendélet is, mely 110 év lappangás után most szerepel először ismét a közönség előtt. Továbbá a kiállítást megelőző kutatás felfedte azt is, hogy több, korábban Galimbertynek tulajdonított festmény nem az ő, hanem felesége, Dénes Valéria alkotása.

A tárlat a teljes ismert Galimberty–Dénes-anyag bemutatására törekszik, ezért szerepelnek a festő édesapja és első felesége képei is a válogatásban, de érdekesség, hogy Luigi Galimberty megmaradt alkotásait most tekintheti meg első alkalommal a közönség, ahogyan a cseh származású Lanov Máriaé a szülővárosából érkező gazdag festmény- és grafikai anyaga is először szerepel magyarországi tárlaton.

A kiállításon összesen 85 festmény és grafika, valamint számos dokumentum látható, de a művészpár életének helyszíneit is megismerheti a közönség. Galimbertyék Párizsban a legmodernebb festőktől tanultak, Dénes Valéria például Henri Matisse tanítványa volt. Szinte minden évben kiállítottak a párizsi szalonokon is, sőt 1914-ben önálló tárlatuk nyílt a Montmartre-on, a Galerie Berthe Weillben, ahonnan többek között Pablo Picasso és Henri Matisse karrierje is indult.

A világháború kitörése után Franciaországból Hollandiába menekültek az internálás elől. Bár párizsi műtermük hatósági lefoglalása és műveik döntő többségének elvesztése traumaként érte őket, Hollandiában megnyugtató körülmények között élhettek és dolgozhattak tovább. Galimberty hazafias kötelességből 1915 tavaszán jelentkezett Magyarországon a seregbe, besorozták, de mielőtt a frontra indult volna, felesége tüdőgyulladásban elhunyt. Dénes Valéria temetése napján Galimberty szolgálati fegyve-

relével szíven lötte magát a budapesti Múcsarnok mögött.

Galimbertyékkel kapcsolatban alig maradt dokumentumanyag az utókorra, fényképek közül is csupán néhány ismert róluk, azonban a tárlat a fellelhető archív anyagok legjelentősebb darabjait a látogatók elé tárja. Ezek közül a kutatás szempontjából legfontosabb források a Dénes Valéria által írott levelek, amelyeket most első alkalommal publikálnak a kiállítás rendezői teljes terjedelmükben a magyar és angol nyelven is megjelenő, csaknem négyszáz oldalas katalógusban, amely egyben az első jelentős Galimberty Sándor- és Dénes Valéria-monográfiának is tekint-

hető. A kiállításon kiemelt szerepet kap továbbá Galimberty Sándor öngyilkossága előtt írt búcsúlevele is.

A keresett alkotásokról szóló szekcióban az elkallódott, lappangó festmények felnagyított fekete-fehér archív fotója hívja fel a figyelmet az életmű hiányzó darabjaira, remélve esetleges felbukkanásukat, míg az utolsó teremben a kutatás kulisszái mögé is betekinhetnek a látogatók.

A tárlaton szereplő műtárgyak nagy része közgyűjteményekből érkezett, amit jelentős magángyűjteményi anyag egészít ki. A január 26-ig látogatható tárlat a Liszt Ünnep Nemzetközi Kulturális Fesztivál keretében valósul meg.

Dénes Valéria és Galimberty Sándor, 1910-es évek

„Minden képnek kell legyen üzenete”

(Folytatás az 5. oldalról)

Szenvedélyünk, a falvak szeretete, a közös gondolkodás és tenni akarás legyőzte az akadályokat. Míg Laci elbeszélgetett az emberekkel, asszonyokkal, jegyzetelt, szalagra vette a szövegeket, addig én fényképeztem. Ezen kiszállásoknak köszönhetem a több százezer felvételt, amelyek egy eltűnőben lévő világot, fogalmazhatok így is: *magyar világot* mutatnak be.

– **Több albumod látott napvilágot...**

– Itt nagyot kell ugranom az időben, mivel egy önálló album megjelenéséhez hosszú idő és következetes munka szükséges. Munkahelyi elfoglaltságom kevés időt biztosított az akkor már szenvedélyemmé vált fényképezéshez. Csak nyugdíjazás után körvonalozódott bennem, és kezdett érlelődni a gondolat egy egységes képsor összeállításához, amely albumba kívánkozik. Önálló albumaim: *Karácsonytól pünkösdig* (2004); *Lélekörző falvaim* (2009); *Dacolva sorssal, idővel* (2010); *Emberközében* (2017); *Ősszenéztünk, értettük egymást* (2021) – utóbbi Barabás Lászlóval közösen.

– **Beszélgünk a Te életedről, s kezdjük a legelején...**

– 1937. október 21-én születtem Marosvá-

sárhelyen, a Sándor János utca (most Dózsa György utca) 115. szám alatt. Tőlünk pár száz méterre volt a város vége, ahol most a Metalotechnika nagyvállalat működik, de Meggyesfalvái volt még egy kis távolság. A házunkkal szemben volt egy nagy gabonarakár, ahová vasúti sín vezetett, most a Kaufland üzletlánc van ott. Iskoláimat az akkori 1-es számú elemi iskolában kezdtem, ma a városépítő Bernády György nevével viseli. 1944 lehetett, amikor beirattak az iskolába; tanszerem nem létezett, volt egy osztálytábla, és nekünk, gyerekeknek palatábla, amelyre egy palavesztőt és egy szivacsot kötöttek. Amikor teleirtunk egy oldalt, törölni kellett, majd folytattuk a következő betűvel. A városban földgázzal működő autóbuszok és fiákerok közlekedtek.

– **Hova jártál középiskolába?**

– A közeli Fémipari Középiskolában kezdtem, 1951-ben. Ezt akkor alapították, amikor a város kezdett iparosodni (1894), és felépült az iskola új épülete (1897). Felkészült tanáraink és műhelyoktatóink voltak, így az elméleti oktatás mellett komoly szakmai ismeretekkel gyarapodtunk. 1955-ben, amikor végeztünk, technikusdiplomával vágtunk neki az életnek.

– **Mi következett ezután?**

– Hivatalból kihelyeztek; én a Metalotechnika lakatosműhelyében kaptam állást. Varrogepekhez készítettünk alkatrészeket. Itt dolgoztam másfél évet, majd 1956 őszén behívtak katonának. Brádra soroztak be, ahol érződött a magyarországi forradalom szele. Két esztendő múlva szabadultam, és visszamentem a régi munkahelyemre: műszaki ellenőrként és technikusként dolgoztam. Igaz, hogy kissé későn, de úgy éreztem: tovább kell tanulnom. 1960 őszén sikeresen felvéltem Kolozsváron a Műszaki Egyetem gépészmérnöki szakára. Az öt esztendő kemény tanulással telt, de jutott idő szórakozásra, barátságok kialakítására, ismerkedésre. Mindig szeretettel emlékszem vissza az ott töltött évekre.

– **Egy pillanatra maradjunk még Kolozsváron. Milyen lehetőség adódott a kincses városban, ami a fényképezést illeti?**

– Számomra élmény volt az a város, amelyben Erdély és a magyar fotográfia kiemelkedő egyénisége, Veress Ferenc született, és egy életen át kiemelkedőt alkotott. Megismerkedtem a város környékén készült tájképeivel, a kiváló műtermi portréival, a porcelánra rögzített képeivel, amelyeket a párizsi vilákiállításokon mutatott be. Megismerkedtem a helyi kortárs fotográfusokkal. Bekapcsolódtam az egyetem fotókörének munkájába. Szabadidőmben a várost fedeztem fel, jártam és fényképeztem a zsigongó utcáit. Hazatértem után ezekből a fényképekből küldtem a kiállításokra, elfogadták őket.

– **Hogy történt a kihelyezés?**

– Komolyan gondoskodtak rólunk; egy kis adminisztratív kitérővel a marosvásárhelyi cukorgyárban helyezkedtem el, majd fél év után a MOBEX bútorgyár karbantartó részlegén különböző beosztásokban dolgoztam nyugdíjba vonulásomig (1997). Szabadidőmben sokat fényképeztem, szabadságaim egy részét alkotótáborokban – Hortobágy, Zsombok, Homoródszentmárton – töltöttem.

– **Hogy ismerted meg a feleséged, Kákonyi Csilla festőművészt?**

– A Csilla édesapja, Kákonyi József rajztanárom volt; már a középiskolában hallottuk, hogy két tehetséges lánya van, de akkor még nem ismertük egymást. A sors úgy hozta, hogy egy időben voltunk egyetemi hallgatók. Ritkán, diákosszejöveleteken találkoztunk, de szorosabb kapcsolat nem alakult

ki azokban az esztendőben. Az egyetem elvégzése után kialakult barátságunk 1967-ben házasság lett a vége.

– **Gyermekek?**

– 1968-ban megszületett egyetlen gyermekünk, Bálint László, aki a médiában dolgozik, és családjával Dunakeszin lakik. A fiam ügyesebb volt, megajándékozott három unokával. Mindhárman egyetemen tanulnak: Ábel informatikát, Virág biológiát, Hanga társadalomtudományt. Öröm és elégtétel számunkra, amikor meglátogatnak.

– **Te milyen díjakat kaptál?**

– A Szerencsepátkó Rendet – a Gyergyószárhegyi Nemzetközi Alkotótábor fennállásának 30. évfordulója alkalmából az évek során kifejtett tevékenységért (2004); az Orbán Balázs-díjat – a székelyudvarhelyi alapítvány részéről az erdélyi falvak életét és szokásait bemutató fotóművészetért (2005); a Magyar Köztársaság Arany Érdemkeresztjét (2014); Életműdíjat – Magyar Fotóművészek Világszövetsége (2017); Szóts István-díjat – Magyar Művészeti Akadémia (2020); Janovics Jenő-díjat – Erdélyi Magyar Közművelődési Egyesület (2021).

– **Volt valamilyen kiállításod, amire mindig szeretettel gondolsz vissza?**

– Számos egyéni kiállításom mindig élmény volt számomra. Jó visszaemlékezni a megnyitók ünnepélyes hangulatára, a közönséggel való találkozásra, a sajtóban megjelent méltatásokra. Felejthetetlen élmény volt számomra az Egyesült Államokban rendezett vándorkiállítás, amelyet dr. Spencer Lavan és felesége rendezett. A kiállítás állomásai: Chicago, Calgary, Boston, Arlington, Virginia és Dallas. Az első tárlat alkalmával két hétig élveztem vendéglátóim szeretetét...

– **Van valamilyen üzeneted az ifjúság számára?**

– Van. Azok felé, akik szóban és képen örökítik meg a beszélgetést. Ez jel a múlt, de ugyanakkor a jövő irányába is... A jövő nemzedékének tudnia kell, hogyan éltünk, hogyan gondolkodtunk. A fiatalok életfelfogása állandóan változik. A mesterséges intelligencia rideggé alakítja az emberi kapcsolatokat. Fontos, hogy az emberi kapcsolatok megmaradjanak! Bizom benne, hogy a jövőben nem a Facebook által kialakított kapcsolatok maradnak fenn, hanem azok, amiket mi alakítottunk ki egymás között...

(2024. szeptember)

A szénégető és a fehér galamb (Vargyas, 2023)

Havadtón és Szovátán is köszöntötték az időseket

Múlt szombaton a Pro Havadtó Egyesület is felköszöntötte a falu időseit, ahogy Szováta önkormányzata is fontosnak tartja a helyi idősek megünneplését.

A Pro Havadtó Egyesület bő egy évtized óta október első hétvégéjén felköszönti a falu időseit, rájuk szán egy napot, köszönetet mond Istennek a szülőkért, nagyszülőkért, akik felnevelték, jóra tanították a következő nemzedéket, és tisztességben megöregedhettek. Ilyenkor a fiatalokat is meghívják, hogy együtt ün-

nepeljenek, s ők is megismerhessék és értékelhessék az idősek életútját és élettapasztalatát. Az idei, tizenegyedik ünnepi rendezvény a templomban kezdődött ünnepi istentisztelettel, amelyen Csiki Mihály Levente református lelkes vezetője emelte ki a szavatók szerepét a közösségi életben. A művelődési otthonban folytatódó együttélésen Koncz Emma egyesületi elnök köszöntötte az ünnepeltet, ugyanakkor fájó szívvel állapította meg, hogy évről évre kevesebben vannak, akiket köszönhetnek. „Nem az

évek száma, hanem a mindennapok öröme, boldogsága teszi széppé és teljessé az életünket” – emlékeztette a szépkorúakat az elnök. Az időseket Varga József, Gyulakuta község polgármestere is köszöntötte, majd a nyáradszeredai Bekecs Néptáncszínház lépett fel folklórműsorral. A szervezők 84 személyt tartanak nyilván Havadtón, akik betöltötték a 70. életévüket, őket egy-egy szál virággal és képeslappal köszöntötték. A rendezvényt a gyulakutai önkormányzat támogatásával szervezte meg az egyesület.

Ugyancsak múlt héten, október 1-jén a szovátai önkormányzat is köszöntötte a város időseit, illetve az 50., 55. és 60. házassági évfordulót ünneplőket. A hagyományosan a Fenyő szálló Margaréta termében megtartott ünnepi eseményen a város elöljárói és egyházi vezetői mondtak köszöntőbeszédet, majd a helyi Sirülők néptáncgyűttes és a Tücsökraj népi zenekar mutatott be ünnepi folklórműsort. Fülöp László Zsolt polgármester úgy véli, a székkelyeknél a több generáció együttélése egyfajta „életbiztosítás”, ezért

volt öröm együtt látni az időseket és az őket szórakoztató fiatalokat. A mai fiatalok nem tudnak annyiszor újratekinteni az életüket, mint ahogy az idősek tették, ezért egész élettapasztalatuk megosztására kérte fel az időseket. Az önkormányzat rendezvényére 24 kerek házassági évfordulós pár kapott meghívást. Olyanok is elfogadták, akik hosszabb ideje nem mozdultak ki otthonról, de most úgy érezték, hogy a közös vacsora, éneklés, beszélgetés, a közösségi élmény miatt érdemes részt venni a rendezvényen. (GRL)

Az aranylakodalmásokat is köszöntötte Szováta önkormányzata

Fotó: Szováta önkormányzatának közösségi oldala

Ünnepi folklórműsorral is kedveskedtek az időseknek Havadtón

Fotó: Pro Havadtó Egyesület

MAROSVÁSÁRHELYI NEMZETKÖZI
KÖNYVVÁSÁR

MAROSVÁSÁRHELYI
KULTURÁLIS KÖZPONT

Pro-Kaart
Kulturális Egyesület

ROMÁNIAI MAGYAR
KÖNYVES CÉH

megunhatatlan, **30.** fejezet

2024. NOVEMBER 14–17.
MAROSVÁSÁRHELYI NEMZETI SZÍNHÁZ

www.facebook.com/konyvvasar

KIEMELT PROGRAMOK

2024. NOVEMBER 14. CSÜTÖRTÖK
18³⁰ • KISTEREM
Költők estje – „Az én vezérem bensőmből vezérel”
Csehy Zoltán, Láng Orsolya, Locker Dávid, Markó Béla
Házigazda: André Ferenc

2024. NOVEMBER 15. PÉNTEK
18³⁰ • KISTEREM
A magyar regény esélyei – Darvasi László, Kukorelly Endre, Láng Zsolt, Szécsi Noémi, Zoltán Gábor
Házigazda: Vida Gábor
20⁰⁰ • NAGYTEREM
Bohócöröklét – ösbemutató – Kovács András Ferenc verseit megzenésítette Cári Tibor zeneszerző, előadja Sebestyén Ába színművész, közreműködik a Kortársak zenekar
21³⁰ • UNDERGROUND TEREM
Jam session – André Ferenc, Balázs K. Attila, Fischer Botond, Király István, Zsidó Ferenc
Házigazda: Szabó Róbert Csaba

2024. NOVEMBER 16. SZOMBAT
11⁰⁰ • NAGYTEREM
Lázár Ervin A Négyszögletű Kerek Erdő
A Csiki Játékszín produkciója
16⁰⁰ • KISTEREM
Schäffer Erzsébet Pulitzer-emlékdíjas íróval.
újságíróval Karácsonyi Zsigmond, a *Népújság* főszerkesztője beszélget
17⁰⁰ • UNDERGROUND TEREM
Főzünk nektek irodalmat – Cserna Szabó András, Szécsi Noémi, Vida Gábor. Házigazda: Gáspárk Attila
20⁰⁰ • NAGYTEREM
Hallgatni akartam – A Márai Sándor műveiből összeállított szövegek előadója Hegedűs D. Géza.
A budapesti Vígszínház produkciója
21⁰⁰ • UNDERGROUND TEREM
Szabad Irodalmi Színpad – Házigazda: B. Szabó Zsolt

PARTNER

TÁMOGATÓK

MÉDIAPARTNEREK

Üzleti sikereinek titka:

a jó **REKLÁM!**

Hirdessen a **NÉPÚJSÁGBAN**
Maros megye legnépszerűbb napilapjában!

A hirdetési rovatban megjelent közlemények, reklámok tartalmáért a hirdetésfeladó vállalja a felelősséget!

MINDENFÉLE

A NORALEX MONUMENTE FUNERARE sírkeretet készíti gránitból és mozaikból kedvezményes áron. Szerződések a 2025-ös évre árkedvezménytel. Tel. 0752-643-455. (24150)

VÁLLALOK: tetőkészítést, tetőjavítást, külső szigetelést, belső munkát, glettelést, festést, padló- és falicsempé-lerakást, bármilyen ház körüli javítást. Tel. 0741-169-783. (24092)

VÁLLALUNK tetőjavítást, bármilyen javítást, kinti-benti munkát. Nyugdíjasoknak 15% kedvezmény. Tel. 0720-680-854. (24073)

Spălătorie și detailing auto
Beltrand

AUTÓKOZMETIKUST

keres

Marosvásárhely
Predeal u. 97 sz.

Telefon: 0265/223-902
0740-393-060
0722-605-593

VÁLLALUNK cserépforgatást, tetőjavítást, kerítésjavítást vagy -készítést, kinti, benti meszelést, bármilyen kisebb vagy nagyobb építkezési vagy bádogosmunkát. Nyugdíjasoknak 15% kedvezmény. Tel. 0746-335-349, Laci. (23926)

ELHALÁLOZÁS

Szomorú szívvel tudatjuk, hogy a szeretett édesanya, nagymama, dédmama, anyós, rokon, jó szomszéd és ismerős,

MIKLÓS TERÉZ

2024. október 11-én, életének 96. évében megpihent.

Drága halottunk temetése október 13-án, vasárnap 11 órakor lesz a kórház mögötti temetőben (káporna).

Virrasztás ugyanott szombaton délután 5 órakor lesz.

Kérjük, egy szál virággal búcsúzzanak tőle.

A gyászoló család. (-I)

Matei Vişniec:

Bohóc keresztek

Györffy András | **Kárp György** | **Szélyes Ferenc**

Három marosvásárhelyi színész jutalomjátéka

Rendező: **Béres László**
 Dramaturg: **Elek Tibor** | Díszlet, jelmez: **Szélyes Andrea**
 Mozgásművészeti tanácsadó: **Liviu Pancu**

A Gyulai Várszínház bemutatója

Augusztus elsején a Gyulai Várszínház produkciójaként mutatták be Matei Vişniec *Bohóc keresztek* című színdarabját, amely tulajdonképpen három marosvásárhelyi színész jutalomjátéka volt. Szereplők: Niccolo – *Szélyes Ferenc*, Filippo – *Györffy András*, Peppino – *Kárp György*. Az előadás rendezője *Béres László*, a szöveget fordította *Réz Pál*, dramaturg *Elek Tibor*, díszlet, jelmez: *Szélyes Andrea*. A marosvásárhelyi bemutató előadás október 14-én, hétfőn 19 órától lesz a marosvásárhelyi Művészeti Egyetem Stúdió színpadán. A következő előadást ugyanott, november 4-én, hétfőn, ugyancsak este 7 órától láthatja a közönség. Mindkét marosvásárhelyi előadásra jegyet foglalni a 0740-566-454-es telefonszámon lehet (Angi Enikőnél). A jegyeket az előadás előtt, a helyszínen, a Stúdió színház jegypénztáránál lehet majd átvenni.

MOZIZOM FILMKLUB

Magyar filmremékek a legjobb minőségben az **ERDÉLYTV** műsorán

VASÁRNAPONKÉNT
20 ÓRÁTÓL

Újdonságok a Kobak könyvesboltokban:

Amy Harmon
Az ismeretlen kedves

Orvos-Tóth Noémi
Szabad akarat

Keresse fel kávézónkat a vásárhelyi könyvesboltban!

Orvos-Tóth Noémi
Szabad akarat

Marosvásárhely, Győzelem tér 18.szám
Szászrégen, Mihai Viteazu út 15.szám

aurul
Principilor

Fejedelmek aranya

REPREZENTAREA SUVERANILOR ÎN TRANSILVANIA
URALKODÓI REPREZENTÁCIÓ ERDÉLYBEN

MUZEUL JUDEȚEAN MUREȘ
PALATUL CULTURII DIN TÂRBŪ MUREȘ
MAROS MEGYEI MŰZEUM
KULTŪRPALATA

22. 07. – 24. 11. 2024.

RADIO KOKO
ONLINE STREAMING

NE HALLGASS MÁSRA!

